

Sygn. akt VI U 139/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 maja 2023 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Maciej Flinik

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Marta Walińska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2023 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: B. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 22 listopada 2022 r., znak:(...)

w sprawie: B. Ś.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rekompensatę

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 22 listopada 2022r. w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej B. Ś. prawo do rekompensaty,
2. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
3. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sędzia Maciej Flinik

Sygn. akt VI U 139/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 listopada 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonej B. Ś. prawa do rekompensaty. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że ubezpieczona nie wykazała wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze pracy na dzień 1.01.2009r. ZUS nie uwzględnił jako okresu pracy w warunkach szczególnych okresów: 1.02.1988r. - 23.03.1999 r., 1.10.1992 r. – 1.01.1022 r. i 1.04.2003 r. – 31.03.2005 r., wskazanych w świadectwie pracy wystawionym przez Zakłady (...) S.A., podnosząc, iż w świadectwie pracy nie powołano punktu określającego stanowisko pracy zgodnie z zarządzeniem resortowym oraz nie wskazano charakteru pracy zgodnego z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

Odwołanie od tej decyzji wniosła B. Ś., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika i wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie jej rekompensaty zgodnie z wnioskiem oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto wniosła o rozpoznanie sprawy na rozprawie.

W uzasadnieniu swojego odwołania odwołująca wskazała, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych:

1. od 1.02.1988r. do 23.03.1990r. na stanowisku inspektora nadzoru robót budowlanych, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
2. od 11.10.1992r. -do 20.03.1994r. na stanowisku inspektora nadzoru, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
3. od 21.03.1994r. do 31.12.1996r. na stanowisku starszego inspektora nadzoru, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
4. od 1.01.1997r. do 31.12.2001r. na stanowisku Specjalisty Nadzoru, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
5. od 1.06.2003r. do 31.03.2004r. na stanowisku Specjalisty Nadzoru Budowlanego, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
6. od 1.04.2004r. do 31.03.2005r. na stanowisku Specjalisty Nadzoru Budowlanego – Kierownika Zespołu, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
7. od 1.04.2005r. do 6.04.2007r. na stanowisku Specjalisty Nadzoru Budowlanego – Kierownika Zespołu, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
8. od 6.04.2007r. do 1.02.2008r. na stanowisku specjalisty ds. inwestycji, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
9. od 1.10.2007r. do 31.12.2007r. na stanowisku Koordynatora Budowlanego, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.;
10. od 1.02.2008r. do 31.12.2008r. na stanowisku Głównego Specjalisty ds. Planowania i realizacji Inwestycji, gdzie sprawowała dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w Wykazie A dział XIV, poz. 24 Rozporządzenia Rady ministrów z 7.02.1983r.

Dodatkowo ubezpieczona wskazała, że także w okresie zatrudnienia od 1.01.2002r. do 31.05.2003r. w (...) spółce z o.o. w B. wykonywała prace w szczególnych warunkach. W tym czasie ubezpieczona przebywała na urlopie bezpłatnym w Z. i podjęła pracę w spółce (...) w celu realizacji inwestycji prowadzonej przez tę spółkę na instalacjach (...).

Ubezpieczona wskazała, że swoją pracę w dozorze realizowała zawsze, codziennie, przez cały dzień pracy na obiektach produkcyjnych (...), na budowach, w narażeniu na czynniku szkodliwe i nie wykonywała pracy biurowej.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy, ustalił, co następuje:

B. Ś., urodzona (...), jest z wykształcenia magistrem- inżynierem budownictwa o specjalności Technologia i Organizacja Budownictwa. Ukończyła Akademię (...) w B. w roku 1987r.

Dowód: dyplom ukończenia (...) w B.- k. 2 części B akt osobowych.

Pracę w Zakładach (...) w B. podjęła w tym samym roku na podstawie umowy o pracę z 12.10.1987r. na początku będąc zatrudnioną na stanowisku stażysty w Wydziale (...) a następnie, począwszy od 1.02.1988r., na stanowisku inspektora nadzoru robót budowlanych.

Dowód: umowa- k.1 części B akt osobowych, angaż – k. 4 tej części akt;

Następnie w kolejnych latach do 31 grudnia 2008r. ubezpieczona zajmowała następujące stanowiska:

- od 11.10.1992r. -do 20.03.1994r. - inspektora nadzoru,
- od 21.03.1994r. do 31.12.1996r. - starszego inspektora nadzoru,
- od 1.01.1997r. do 31.12.2001r. - Specjalisty Nadzoru,
- od 1.06.2003r. do 28.02.2004r. Specjalisty Nadzoru Budowlanego,
- od 1.03.2004r. do 31.03.2004r. i od 1.04.2004r. do 6.04.2007r - Specjalisty Nadzoru Budowlanego – Kierownika Zespołu;
- od 1.04.2007r. do 30.09.2007r. specjalisty ds. inwestycji,
- od 1.10.2007r. do 31.12.2007r. - Koordynatora Budowlanego;
- od 1.02.2008r. do 31.12.2008r. na stanowisku Głównego Specjalisty ds. Planowania i realizacji Inwestycji.

Dowód: angaże w części B akt osobowych na kartach: 14, 21, 27, 43, 45, 46, 63, 66 i 68.

W okresie od dnia 24.03.1990r. do 30.09.1992r. ubezpieczona przebywała na urlopie wychowawczym, a w okresie od 1.01.2002r. do 31.05.2003r. na urlopie bezpłatnym.

Dowód: świadectwo pracy z dnia 31.01.2013r.- w części C akt osobowych.

W czasie urlopu bezpłatnego ubezpieczona zatrudniona była w Zakładach (...) spółce z o.o. w B. na stanowisku kierownika obiektu w budowie. W związku z rozbudową kompleksu (...) w (...), która realizowana była na rzecz (...) przez spółkę (...) jako generalnego wykonawcę, Zakłady (...) i Spółka (...) zawarły porozumienie, na mocy którego 5 pracowników (...), w tym B. Ś., którzy zatrudnieni byli w (...), mieli wykonywać pracę w M. na rzecz i w związku z realizacją inwestycji. W porozumieniu ustalono, że (...) gwarantował pracownikom zachowanie wszelkich uprawnień wynikających z Układu Zbiorowego Pracy obowiązującego w (...)

Dowód: porozumienie – k. 41 części B akt osobowych, świadectwo pracy z M.- k. 52 tych akt, dowód z zeznań ubezpieczonej- zapis AV na płycie CD- k. 55 akt.

Zgodnie z pisemnymi zakresami obowiązków, ubezpieczona: jako inspektor nadzoru miała za zadanie sprawować skuteczny nadzór nad robotami budowlano – montażowymi, poprzez przekazanie protokołarne placu budowy, kontrolę wykonywania robót zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją, technologią, warunkami pozwolenia na budowę, normami i warunkami technicznymi wykonania, uczestniczyć w odbiorach robót zanikowych, kontrolować jakość

wykonywanych robót oraz wbudowywanych elementów i materiałów, dokonywać wpisów w Dzienniku Budowy, odzwierciedlających wszelkie okoliczności mające wpływ na realizację robót, dokonywać odbiorów branżowych zakresu prowadzonych robót. Odwołująca miała uprawnienie do wstrzymania i przerwania robót prowadzonych niezgodnie z obowiązującymi przepisami i normami branżowymi, rozliczać finansowo nadzorowane prace, kontrolować przestrzeganie przepisów bhp i p.-pożarowych przez wykonawców zadań inwestycyjnych i remontowych.

Dowód: zakres obowiązków inspektora nadzoru- k. 21 części B akt osobowych.

Jako specjalista nadzoru robót budowlanych w pionie technicznym i rozwoju ubezpieczona miała za zadanie: opiniować dokumentację techniczną, uzgadniać z Biurem Projektów sposób wyeliminowania z dokumentacji projektowo- kosztorysowej wad i usterek stwierdzonych podczas jej opiniowania, koordynować pracę inspektorów nadzoru, sprawować nadzór inspektorski nad robotami budowlano- montażowymi określonej branży poprzez: szczegółowe zapoznanie się z dokumentacją projektową, przekazanie protokolarne placu budowy, kontrolę wykonywania robót zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją, technologią, warunkami pozwolenia na budowę, normami i warunkami technicznymi wykonania, uczestniczyć w odbiorach robót zanikowych, dokonywać wpisów w Dzienniku Budowy, z częstotliwością zapewniającą pełne udokumentowanie procesu budowlanego, kompletować świadectwa i atesty dotyczące wbudowanych konstrukcji i materiałów oraz operatów geodezyjnych, dokonywać odbiorów branżowych zakresu prowadzonych robót, dokonywać audytów w zakresie i terminie określonym przez kierownika działu zintegrowanych systemów zarządzania. Odwołująca miała uprawnienie do dokonywania wpisów nadzorczych w Dzienniku Budowy, wstrzymania i przerwania robót prowadzonych niezgodnie z obowiązującymi przepisami i normami branżowymi, polecać dokonywanie odkrywek elementów i fragmentów robót, które nie zostały zgłoszone przez wykonawcę, wzywać w ramach nadzoru autorskiego projektantów, celem rozwiązania wynikłych w trakcie realizacji zadania problemów technicznych wymagających zmian projektowych, rozwiązywać problemy techniczne w trakcie budowy w zakresie posiadanych uprawnień rozliczać finansowo nadzorowane prace, kontrolować przestrzeganie przepisów bhp i p.-pożarowych przez wykonawców zadań inwestycyjnych i remontowych.

Dowód: zakres zadań – z 10.07.2001r.- k. 39 części B akt osobowych.

Na stanowisku specjalisty nadzoru budowlanego- kierownika zespołu do zadań ubezpieczonej należało ponadto: kierowanie pracą podległego zespołu, opracowywania technologii remontów obiektów budowlanych, opracowywanie założeń technicznych do zlecanych dokumentacji technicznych, opiniowanie dokumentacji inwestycyjnej, remontowej, uzgadnianie w biurze projektów sposobu wyeliminowania z dokumentacji projektowo- kosztorysowej wad i usterek stwierdzonych podczas opiniowania, udział w komisjach technicznych, awaryjnych w branży budowlanej, prowadzenie przeglądów technicznych obiektów budowlanych oraz nadzór nad realizacją zadań zgodnie z zaleceniami z protokołów, współpraca z organami zewnętrznymi i wewnętrznymi w zakresie opracowanych dokumentacji, orzeczeń, ekspertyz, technologii, prowadzenie zadań inwestycyjnych, koordynacja pracy inspektorów nadzoru, przestrzeganie wykonawstwa robót zgodnie z umowami i zleceniami, przeprowadzanie audytów. Ponadto ubezpieczona miała wszystkie dotychczasowe uprawnienia.

Dowód: zakres zadań, uprawnień, odpowiedzialności z 2.04.2004- k. 47 części B akt osobowych.

Od początku swojej pracy w (...) ubezpieczona pracowała w dziale inwestycji, wykonując zadania z zakresu nadzoru budowlanego. Pracę wykonywała na obiektach produkcyjnych, miała swoje biuro, w którym jednak nie przebywała w ciągu dnia. Przychodziła tam rano, żeby się przebrać, założyć odzież ochronną, buty ochronne, wziąć sprzęt ochronny - maskę przeciwgazową, hełm i udawała się następnie na przydzielony jej obiekt i tam cały dzień wykonywała pracę. Nawet stanowisko kierownika wydziału znajdowało się na instalacji. W godzinach rannych, na instalacji, gdzie odbywały się prace remontowe, czy inwestycyjne odbywały się krótkie zebrania robocze na temat organizacji i zakresu prac tego dnia. Praca polegała na nadzorze, kontroli i ocenie projektów budowlanych i instalacji produkcyjnych, prac inwestycyjnych, modernizacyjnych i remontowych. Oprócz tego ubezpieczona brała też udział w posiedzeniach zespołów awaryjnych po zaistniałych awariach urządzeń technologicznych. Zadaniem zespołów były oględziny miejsca uszkodzenia, czy zdarzeń mających miejsce na instalacji produkcyjnej, ocena przyczyn zaistniałych zdarzeń,

formułowanie wniosków do realizacji celem ponownego uruchomienia instalacji. Pracę ubezpieczona zobowiązana była wykonywać w różnych miejscach. Wyznaczała sobie kolejność zadań na dany dzień i po kolei wykonywała je wszystkie. Np. zaczynała od wydziału (...), odbierała roboty zanikające, uzupełniała dokumentację w dziennikach budowy, które były na oddziałach i szła na następny wydział i tam wykonywała tą samą procedurę. Przy dużych inwestycjach, praktycznie była cały czas przebywała na budowie albo na jej zapleczu.

Większość dokumentacji technologicznej, czy budowlanej znajdowała się na obiektach produkcyjnych. Budynek produkcyjny zawierał też pomieszczenia nadzoru produkcyjnego. Zwykle dokumentacją ubezpieczona zajmowała się na obiektach produkcyjnych. W latach 90-tych ubezpieczona nie miała laptopa ani komputera stacjonarnego w biurze, pracowała ręcznie. Analiza dokumentacji odbywała się na oddziałach produkcyjnych, na których obiekty produkcyjne były czynne i produkowane były w nich substancje niebezpieczne: wodór chlor, fosgen. Tam pracowali ludzie na stanowiskach aparaturowych, nadzór technologiczny od mistrza do kierownika włącznie, pracownicy działu utrzymania ciągłości ruchu i dodatkowo pracownicy z nadzoru jako służby wewnętrzzakładowe, bo wynikało to z zakresu obowiązków.

Ubezpieczona współdziałała w zawieraniu umów i sporządzaniu kosztorysów. Przeglądu dokumentacji kosztorysowej inspektorzy nadzoru dokonywali na instalacji, tam ustalali zgodność z projektem. Przy większych inwestycjach tworzono na nich bazę (pakamerę), która zlokalizowana była bezpośrednio na wydziale, a gdzie inspektor miał dokumentację. Prace związane z analizą dokumentacji były integralnie związane z samą pracą nadzorczą na instalacjach.

Kosztorysowa dokumentacja znajdowała się w biurze projektowym, w którym pracowały inne osoby, projektanci. Ubezpieczona nie wykonywała pracy biurowej, projektowej, jej praca związana była z produkcją, wykonawstwem i nadzorem nad wykonawstwem. Ubezpieczona nie wykonywała pogłębionej analizy dokumentacji projektowej, jeśli okazywało się, że dokumentacja zawiera jakieś braki albo nieścisłości, wówczas ubezpieczona wzywała na produkcję projektanta z biura projektów, aby dokonał koniecznych poprawek. Taki pracownik biura musiał iść z inspektorem nadzoru na instalację. Na obiektach produkcyjnych po pewnym czasie, w roku 2001r., pojawiły się komputery. Ocena dokumentacji i jej przyjęcie do realizacji była związana z wydziałem produkcyjnym. Łatwiej było pewne rzeczy uzgodnić na wydziale, gdy brało się projekt w rękę i szło się na instalację w celu sprawdzenia, czy się wszystko zgadza. Wiele urządzeń znajdowało się na wysokościach, gdzie nie było podestów. Rozliczanie robót nie mogło się odbywać poza wydziałami produkcyjnym, bo całą analizę robót i ich etapów odbierano na obiekcie produkcyjnym. Umowy były zawierane na obiektach produkcyjnych. Wykonawca musiał przyjechać, ustalić warunki robót. Audyty były przeprowadzane również na wydziale, a raporty z tych kontroli sporządzane były na gotowych drukach i bezpośrednio z nadzorem obiektu produkcyjnego. Na wydziale u B. Ś. pracowało 3-4 osoby jako inspektorzy nadzoru.

W (...) było około 5 zakładów produkcyjnych. W zakładach produkowało się chlor, fosgen, używało się azbestu. Nie było tam prac, które nie byłyby pracami w szczególnych warunkach. Tam wszystkie stanowiska były zaliczane do warunków szczególnych. Kierownicy technolodzy pracowali w szczególnych warunkach. W takich samych warunkach pracowali pracownicy służb utrzymania ciągłości ruchu, nadzoru inżynieryjno - technicznego. Ubezpieczona wykonywała ponadto prace również na rusztowaniach, w wykopach, w studniach głębinowych, wszędzie tam gdzie realizowane były inwestycje. Budynek działu realizacji inwestycji mieścił się przy zakładzie syntezy w bezpośredniej strefie zagrożenia. Zagrożenie istniało już przy wejściu na teren budynku, bo wchodząc na ten teren należało być wyposażonym w maski przeciwgazowe.

Ubezpieczona mogła wstrzymać prace budowlane, remontowe, jeżeli zagrażało to życiu i zdrowiu. Wielokrotnie była wzywana na obiekty produkcyjne w razie awarii i to w tamtym miejscu sporządzała dokumentację poawaryjną. Fosgen, (...) to były substancje rakotwórcze, a z uwagi na agresywność tych substancji, awaryjność instalacji na wydziałach produkujących te substancje, była duża. Wszyscy pracownicy otrzymywali dodatek za pracę w warunkach szczególnych, posiłki profilaktyczne.

Ubezpieczona jak i inni inspektorzy nadzoru, pracowała w pełnej dyspozycyjności. Często więcej niż 8 godzin na dobę – zdawało się, że i 9-11 godzin. Jako główny specjalista ubezpieczona robiła to co wcześniej ale miała rozszerzony zakres o planowanie, jednak nadzór budowlany cały czas miała w zakresie zadań.

Razem z ubezpieczoną na obiektach produkcyjnych pracował m.in. świadek A. N., który zatrudniony był na stanowisku kierownika wydziału lub zastępcy kierownika zakładu oraz S. G., który pracował na stanowisku inspektora ds bhp. Oni, a także kilka innych osób, wykonujących takie zadania jak ubezpieczona, przeszły na wcześniejszą emeryturę i okresy pracy w dozorcze zostały im zaliczone do pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: zeznania świadków: A. N. i S. G. oraz ubezpieczonej- zapis AV na płycie CD- k 55 akt.

W czasie zatrudnienia w Zakładach (...) w okresach:

- a) od 1.02.1998 r. do 23.03.1990r. (2 lata 1 miesiąc i 23 dni) na stanowisku inspektora nadzoru,
- b) od 1.10.1992r. do 31.12.2001r. (9 lat 3 miesiące) na stanowiskach: inspektora nadzoru, starszego inspektora nadzoru i specjalisty nadzoru,
- c) od 1.06.2003r. do 28.02.2004r. (8 miesięcy i 28 dni) na stanowisku specjalisty nadzoru budowlanego,
- d) od 1.03.2004r. do 31.03.2007r.(3 lata 1 miesiąc) – na stanowisku Specjalisty nadzoru budowlanego- kierownika zespołu,
- e) od 1.04.2007r. do 31.12.2007r. (9 miesięcy) na stanowiskach: specjalisty ds. inwestycji oraz koordynatora budowlanego

ubezpieczona wykonywała pracę w warunkach szczególnych wymienioną w Wykazie A dział XIV poz. 24 Rozporządzenia rady ministrów z dnia 7 lutego 1983r. , tj. dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Dowód: j/w

W okresie od 1.01.2002r. do 31.05.2003r. (1 rok i 5 miesięcy) będąc zatrudnioną w Zakładach (...) spółce z o.o. w B. na stanowisku kierownika obiektu w budowie ubezpieczona wykonywała pracę w warunkach szczególnych wymienioną w Wykazie A dział XIV poz. 24 Rozporządzenia rady ministrów z dnia 7 lutego 1983r. , tj. dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Dowód: j/w.

Łącznie daje to 17 lat 4 miesiące i 22 dni.

Na dzień 31 grudnia 1998r. ubezpieczona nie legitymowała się co najmniej 25 letnim stażem ubezpieczeniowym.

Bezsporne.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, w tym zakwestionowane przez ZUS świadectwo z dnia 31.01.2013r., a także w oparciu o powołane wyżej dokumenty znajdujące się w aktach osobowych ubezpieczonej za okres zatrudnienia w Zakładach (...) w B.. Stan faktyczny ustalono również w oparciu o zeznania świadków oraz ubezpieczonej, które sąd uznał za w pełni wiarygodne, albowiem korespondowały z dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych a ponadto były spontaniczne i szczerze i wyczerpujące.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Biorąc pod uwagę tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie ubezpieczonej zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszej sprawy była kwestia, czy B. Ś. spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 cytowanej ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. W myśl zaś art. 21 ust. 2, rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Rekompensatę definiuje natomiast art. 2 pkt. 5. ustawy, zgodnie z którym rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata, o jakiej mowa w tych przepisach, nie jest więc świadczeniem samodzielnym, a ma charakter dodatkowego świadczenia pieniężnego wliczanego do wysokości kapitału początkowego (art. 23 ust. 2 ustawy pomostowej) i do wysokości emerytury przysługującej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego osobom urodzonym po 31 grudnia 1948r. (art. 24 ust. 1b ustawy emerytalnej), zawierającej wartość zwaloryzowanego kapitału początkowego z uwzględnieniem tej rekompensaty. Celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jej realizacja polega na zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31 marca 2016 r. w sprawie III AUa 1899/15, LEX nr 2044406).

W niniejszej sprawie sporna była jedynie kwestia, czy odwołująca legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy nie kwestionował bowiem spełnienia przez ubezpieczoną pozostałych przesłanek. Spór w sprawie sprowadzał się zatem do prawidłowej oceny charakteru pracy odwołującej pod kątem możliwości zaliczenia go do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe doprowadziło Sąd do przekonania, iż odwołująca pracowała w spornym okresie w warunkach szczególnych. Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy, należy podkreślić, że pozwany organ rentowy nie kwestionował samego faktu wykonywania przez ubezpieczoną pracy na wskazanych w świadectwie pracy stanowiskach pracy w czasie zatrudnienia w Zakładach (...). Zakwestionował jedynie moc dowodową świadectwa pracy za sporny okres, przedłożonego przez ubezpieczoną, z uwagi na kwestie formalne (brak powołania się w tym świadectwie przez pracodawcę na odpowiedni Dział i pozycję Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r).

Sąd Okręgowy po przesłuchaniu świadków oraz ubezpieczonej, których zeznania były wyczerpujące, a także w oparciu o dokumenty z akt osobowych odwołującej, w tym zakresy jej obowiązków, uznał, że okresach od 1.02.1998 r. do 23.03.1990r., od 1.10.1992r. do 31.12.2001r., od 1.06.2003r. do 31.12.2007r. a także w okresie od 1.01.2002r. do 31.05.2003r. (zatrudnienie w spółce (...)) ubezpieczona wykonywała pracę w warunkach szczególnych wymienioną w Wykazie A dział XIV poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. , tj. polegającą na dozorze inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Podkreślić należy, że zarówno z zeznań ubezpieczonej, jak świadków wynika, że charakter pracy ubezpieczonej nie zmieniał się czasie, ubezpieczona przez cały okres zatrudnienia wykonywała prace polegające na dozorze inżynieryjno-technicznym i wykonywała je na produkcji, w warunkach szkodliwych. Z czasem ubezpieczonej dochodziły nowe obowiązki, przy czym znakomitą większość swojej pracy wykonywała na produkcji, na wydziałach Z.. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 lutego 2018 r. III UK 83/17 przy ocenie, czy dozór stanowi pracę w warunkach szczególnych istotne jest bowiem narażenia ubezpieczonego na czynniki istniejące na stanowiskach pracy pracowników podwładnych, zatrudnianych w warunkach szczególnych. Po drugie, osoba sprawująca nadzór nie

musi stale przebywać na stanowiskach gdzie jest wykonywana praca, bo w zakresie jej obowiązków jest sporządzania dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności składających się na nadzór-kontrolę. Jednakże czynności nadzoru muszą być wykonywane stale i pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Taka też sytuacja miała miejsce w przypadku ubezpieczonej – istotę jej obowiązków stanowiły prace dozoru inżynieryjno – technicznego wykonywane na wydziałach Z. , na których jako podstawowe były wykonywane przez w warunkach szczególnych - wymienione w dziale IV (w chemii) . Prace o charakterze biurowo – administracyjnym (w tym analiza dokumentacji projektowej, udział w ustalaniu warunków umów itd.) były natomiast nierozłącznie związane z prowadzonym dozorem i nawet ich okresowe wykonywanie w warunkach biurowych (co z pewnością miało miejsce) nie pozbawia ubezpieczonej prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Powyższe potwierdzają liczne orzeczenia sądów w tym przedmiocie – patrz przykładowo uzasadnienie wyroku SA w Łodzi z dnia 3 kwietnia 2013 r. III AUa 1268/12, gdzie stwierdzono między innymi, że „...dozór inżynieryjno-techniczny, o którym mowa w dziale XIV poz. 24 wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., nie musi polegać wyłącznie na bezpośrednim nadzorowaniu pracowników wykonujących pracę w warunkach szczególnych i na nieprzerwanym przebywaniu w szkodliwym środowisku pracy, gdyż także wykonywanie innych czynności związanych z nadzorem, np. biurowo-administracyjnych, jeśli mają one ścisły związek z nadzorem, wchodzi w zakres obowiązków nadzorczych i nie są długotrwałe, nie wyłącza uznania pracy na stanowisku w dozorcze inżynieryjno-technicznym za wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ponieważ ubezpieczona udokumentowała ponad 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych, przysługuje jej prawo do zwiększenia kapitału początkowego o kwotę rekompensaty. Spełnione są również pozostałe warunki do uzyskania żądanego świadczenia (praca w warunkach szczególnych świadczona była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ubezpieczona nie korzystała z emerytury w obniżonym wieku emerytalnym).

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał ubezpieczonej B. Ś. prawo do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, o czym orzekł punkcie I. wyroku.

W punkcie II. wyroku Sąd zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonej, bowiem ubezpieczona za sporny okres zatrudnienia nie przedłożyła świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonej prawa do żądanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność świadczenia przez ubezpieczoną pracę w warunkach szczególnych.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego zawarte w punkcie III. wyroku, wydano kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art 98 k.p.c.) oraz w oparciu o § 9 ust.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

Sędzia Maciej Flinik